673

❀ نوع بشر ❀

❀ اثر ❀

سرور الدين بن مفتاح الدين

حكمت جديدەيه موافق طرز ايله يازلمشدر

اثر

بوكتاب باصمه اولنمشدر قزانده دومبر اواسكى ننك
باصمه خانه سنده ١٨٩٩ نچى يلده

Дозволено цензурою, С.-Петербургъ 18 Сентября 1898 г.
Типографія Б. Л. Домбровскаго, въ Казани.

نوع بشر

اثر

سرور الدين بن مفتاح الدين

حكمت جديده‌يه موافق طرز ايله يازلمشدر

بو كتاب باصمه اولنمشدر قزانده دومبراوسكی‌نڭ
باصمه خانه سنده ١٨٩٩ نچی يلده

Дозволено цензурою С-Петербургъ 18 Сентября 1898 года
Типографія Б. Л. Домбровскаго въ Казани

بسم الله الرحمن الرحيم

ابتدای کلام

کافهٔ ابنای بشریه‌گه ، نوع بشره مخصوص اولان ، فضائل ذاتیه ـ ووظائف لازمه‌سنی ، تمام مکمل وجمیله حفظ وجمله وظائف وفضائلنی علی وفق حکمت وناموس ایفا ایتمه‌سی ـ ذمه‌سنه واجب‌در . هر بر شخص نفسنی وحقیقتنی عارف وکندی دائره‌سنده ، قانون ناموس اوزره علی وجه الحکمت حرکت ایتمه‌سی ینه واجب اولندیغندن ، نوع بشرك فضائل ذاتیه‌سنه دائر بر کچوك لائحه وضع ایتدیم .

فقط وطن پرورلمکمدن نشئت ایدن سعی وجهدیم وطنداشلریم ایچون بر نمونه وتبصیره اولنمه‌سنی استرحاء ایدرم . ومندرجاتمده نامعقول کورلان سوزلریم اولنسه عفو وتصحیح ایدلماسنی استرحام ایدرم سرور الدین

ابنای انسانیه نك تسلسلی ونوعیسنك بقاسی نهایتسز اجرام جسمانیه جمله‌سندن ، ارض‌ده بر جرمدر . کرهٔ ارض ، جرمنه مخصوص ، حسابسز مخلوقات ونهایتسز حقایق مختلفه‌نی حاویدر . کره ارض نه وقت مخلوق اولدیغی حق تعالی‌دن باشقه هیچ احد بلماز . ارضك نوع انساندن مقدم اولنان ، ادوار وتبدلاتنده افکار انسانیه لایقیله ادراك ایده بلماز . نوع انسان وجوده کلمازدن مقدم احوالات وتبدلات مختلفه واعمار وادوار متطاوله‌سی ، واحوال مختلفه‌سی تاریخ ایله ده ضبط ، اولنماز فقط بعض حکماء طرفندن نشان وقرائن مختلفه ومستحاثه وعلائم متاکثره دلالتیله ، انجق بعض احوالات خفیه ومخلوقات مستوره سبقت ایتدیکی اثبات وفن ایله قید ایدیلوب حکمت جدیده یاردمی ایله ، میدانه چقماقده‌در فنون عقلیه وسمعیات قدسیه ، افاده ایتدیکنه بناء ، ارض کوب تورلی صورتیله ، کوب دورلره متبدل اولوب ، اوشبو کوردکمز هیئت وصورته کلدیکی بعدنده نوع بشر ظهور ایتمشدر . نوع بشرك ایلك ظهور ایتدیکی برنچی فردی ، (ادم علیه السلام) اولوب ذات وحقیقتنه لازم شکل وهیکل ایله ومخصوص صفت وصورتیله خلق اولنمشدر . افراد سائرهٔ متسلسله‌سی ، مذکور برنچی فرد (آدم علیه السلام) ایله بدا اولنوب ،

توالد متتالیه وتناسل متطاوله سیله ، نوع مذکور جرم ارضده دوام ایله حاکم اولوب ، حقایق ارضیه‌ده تصرف ایدوب حکمت ایله اشتغال ایتمکده‌در . ارضك اطوار سابقه‌سی ونوع بشردن مقدم اولمش مخلوقات مختلفه‌سی ، تاریخ وسائر وسائط فنیه وقیاسات شتی ایله ، تمام معلوم اولمدیغی کبی نوع بشرك ظهور ایتدیکی صونکنده ، افراد بشرکده اکثری تمامیله ، تاریخ ایله ضبط اولنمای ، اکثر ابنای انسانك احوالاتی ، قرون جدیده انسانلرینه مجهول اولوب قالمشدر . کرچه جمله افراد بشر بر نیچی آتامز . ادم عم سلاله سندن اولندیغی تواریخ مقدسه ایله ، مثبت اولسه‌ده ، افخاذ متفرقه‌سینك تطاول اعصار ایله ، اقطار ارضیه‌نك اماکن مختلفه‌سنه جایرادقیله ، اکثریسنك احوالات تاریخیه‌سی مضبوط اولمامشدر . نوح عم نـك اولاد ثلاثه‌سندن ، جمله انسانلر شعوب مختلفه وقبائل متفرقه دستورنچه اقطار ارضه جایر ادغی تواریخ ومعیات ایله کوسترلمشدر . افریقا وآمریقا اجلرلرنده واوسترالیا وسائر بحر محیط آطه‌لرنك ، یرلی اکثر وحشی قوملرك احوالات سابقه وتناسلات متقدمه وتبدلات عتیقه‌سی‌نك اکثری ضبط اولنمامشدر . بوقوملر مدنیتسز واسیکدن بیر وجهالت ایله دوام ایتدیکارندن ، کندیلرینی عالم مدنیته کوستر مدکاریچون ، احوالات تاریخیه وحقایق سابقه‌لری ، بیکده مدنیت میدانینه چقماز . لـکن هر قوم قبیله‌نك اسکیدن قالان نشان وعلائمندن : لسان وقیافت ، عرف ، وعادتلری ، اخلاقلرنده دوام ورسوخ ایتدکندن افراد شخصیه‌سنه نظر دقتیله ، نیندایین جنسکه منسوب وهانکی جنسلردن منشعب وتبدل ایدوب ، کلدیکنی فننه مخصوص علماسی ادراك ایدر . وهر بصیرت ایاسنه انلرك حالنه داثر بر نیچه معلومات قویماقی ممکندر . مدنیتلی بصیرت صاحبی اولان ادم ، هر قومنك عرف عادتندن وقیافت ولساننددن وسائر آثار جاریه‌سندن ، هانکی جنسدن منشعب اولوب تبدل ایتدیکنی تعقل ایدر .

نبوت ضیاسی ومدنیت چراغی وسط معموردن ظهور ایتدیکندن ، اسیکدن بیر واول یرلرده متوطن اقوام مختلفه تمدن ایدوب ، مدنیت انسانیه ، دنیانك اقطار سائره‌سنه آندان جایر امشدر . تاریخلرك ضبط ایتدیکینه بناء مدنیتك اول ، نبوت ظهور ایتدیکی امکنه‌یه مجاور اولان اقوام مختلفه‌یه : مصر ، شام ، یمان ، بابل ، امثالی قوملره ، ایرشوب صونکره ارض معموره‌نـك

شرق‌سمتلرنده‌اولنان : هند، سند ، صین‌فارس ، قوملرینه‌وغربده یونان‌وروملره ایرشدی شویله که مدنیتك اصل‌واساسی ، مشکات نبوت اولدیقندن عالم نبوته مقارن ومجاور اولان اقوام شرقیـه ، اوشبو نـك ایـله مشرف اولوب ، صونـکره بونلر دنیا نك اقطار مختلفه ـ سنده اولان اقوام مختلفه یه افاضه اولنمشدر .

تنزل اعصار وتبدل‌احوال استدیکجه ، اقوام شرقیه اقطارغربیه سمتلرینه بتدریج هجرتیله اعصارنازله‌ده ، هم‌مدنیت شرقیه ، غربه تحول‌ایدوب ، ممالك بشریه انقلابات عظیمه‌ایله منقلب اولوب حالا کوردکمز مدنیت حاضره‌یه منتهی اولمشدر .

هانکی قوم مدنیت عالمنه داخل‌اولسه ، اول‌قومك آثار مدنیه وسیر حمیده‌لری ظاهراولوب ، عالم انسان بیننده الی‌الابد ، مختلف تذکیره ونمونه ـ لریله‌ذکراولنور . احـوالات سالفه وتبدلات عتیقه‌لری وعجائب مخترعه‌لری آثارمختلفه لرایله یادایدیلوب توارخ مختلفه ایله ضبط ایدیلور . اقوام متاخرده ، آنلردن معلومات مختلفه‌اخذ واستفاده ایده‌رك فن‌تاریخ تدوین اولنوب ، تواریخ مختلفه‌ایله احوالات سابقه‌لری ضبط وقید ایدلمشدر .

بناء علیه اسکی‌زمانلرده مدنی‌قوملرك احوالات تاریخیه‌لری عالم انسان بیننده اولنوب ، اسیکدن وحشی وبدوی اولانلرك احوالات تاریخیه‌لری‌تمامیله‌ضبط اولنمایور .

اسکی‌مدنیلرك‌مدنیت‌سایه سنده آثارفکر وعملیه‌لری صونکغیلره قالدقندن ، کرچه‌کندیلری عالمدن زائل منقرض اولسه‌لرده نام واثـرلری الی آخردوران بـاقی اولوب دوام‌ایدر . واسکی وحشی وبدویلرعلوم ومعارفدن عاری اولد قلرندن هیچ بر آثارعلمیه وعملیه‌لری قالدرمادقلرندن ، کندیلری عالمدن محواولوب نام واثرلریده‌هـم مندرس اولمشدر .

وبناء علی‌ذلك اسکی‌لردن‌مصر ، بابل ، یمان ، سریان ، هند ، صین ، فارس ، یونان ، روم ، عرب ، امثالی‌مدنیتلی‌اولنان‌اقوام‌مختلفه‌نك ، احوالات سالفه‌سی زمانمزده‌عمدة اولنان‌فنون تاریخیه‌ده ضبط‌ایدیلوب تحصیل‌اولنمقده دراداوارسابقه‌یه دائر استفادات فنیه واثارمختلفه‌ء عتیقه انلرك انقاضسندن‌استفسار اولنمقده‌در اسکی وحشی وبدویلرك ، احوالات‌مطلقه‌سی مجهول‌اولد قندن ، انلره دائرفنون تاریخیه ـ ومعلومات مفیدة ازمنه‌ءمتاخره انسانلرنده

اولنمایوب ، انجق بقیه‌لرینك اعیانیله عادت عرفیه وقیافات مرئیه‌لری ؛ عالم انسان بیننده مشاهده اولنمقده‌در .

فضائل ووظایف انسانیه اسکیدن بیرواقوام مدنیه‌ده ، آرتوق وجهیله ظهور ایتدیکندن حقیقت انسانیت‌هم ، مدنیتلی اولان افراد بشریه‌ایله ظهور ایدوب ، کلمکده در . وبوسببدن حقیقتلی مدنی ومعرفتلی شخص‌لر ، اسکیدن بوزمانه‌قدری . حقیقتکار انه‌لر ایله نوع انسانه مظهر اولوب ، مدنیت میداننده وانسانیت عالمنده دنیاده عموم دورلره اشکار اولوب ، الی آخر دوران نام واثرلری قالمقده‌در .

نوع انساندن مقصوداولان ، وظایف‌وفضائل هانکی‌قوملرده اولنسه ، اول‌قوم حقیقت انسانیتی نائل اولوب دائره‌ء مدنیته‌داخل اوله‌بلور . وهانکی قوملر فضائل وکمالات انسانیه‌دن ، عاری اولسه انسانیتی نائل‌اوله‌آلمای ، بدویت‌ووحشیت‌طورنده قالوب‌حیوانات حسابنده اولنمقده‌در . بوایسه عمومی برقاعده‌در . وبناءعلی‌ذلك اسکیدن تادورحاضرمزه قدری ، عموم‌دنیامدنیتلی قوملرك زیرتصرفنده اولنوب ، جمیع افرادبشرمدنیتلی قوملرك وحاکم لرنك تحت حکومتنده اولنمقده در . مدنیتلی قوملر ، دنیانك هراقلیم لرینه استلاء ایدوب ، هرتورلی قوملره غالب اولوب‌قبضه‌ء تسخیرلرینه آله‌بلورلر . ونه‌درجه ترقیات مدنیه‌ده اولسه‌لر ، شول قدر رواجلی اولوب‌کار نفوذلی اولورلر هانکی قوم مدنیتی تنقیدات وتنظیماتیله وحقیقت صورتیله یرینه‌کلتورسه ، شول قدری ضیالی وحقیقتلی‌اولوب کندیسنی عالم‌انسانه کوسترمکده در .

وبواجلدن ازمنه‌ء متأخره‌ده اقطار غربیه‌ده اوروپالیلر مدنیت عمومیه‌نك فضائل اخلاقیه جهتلرنده اول قدرد کللر ایسه ده ، اماتدبیروسیاست ومعلومات وصنایع جهتلرینی غایت مکمل تحصیل‌ایدوب وغایت‌درجه‌ده تنقیدات وتنظیمات ونهایت مرتبه‌ده اولنان ، معارف وانتظام‌ایله اجرأ ایتدیکلرندن ، کافه‌ء اقطار ارضیه‌که استلاء ایدوب ، جمله افراد بشری قبضه‌ء حکومتلرینه آلمقده‌در نشرمدنیت‌ایله ، دنیانك‌جمله قوملرینه ، غلبت ایدوب‌جمله وحشی وبدویاری وجمله اخلاقسز وتدبیرسزلری زیرحکومتلرینه آلمقده لردر . حتی

مدنیت عتیقه قوملرینه غالب اولوب ، آنلری هم ضعف حاله قویمقده لردر . وبو اجلدن زمانمزده هانکی قوم مدنیت جدیده ایله ترقی استیورسه ، ترقی ایده یلور . قرون عتیقه ووسطی مدنیت عتیقه سیله ترقی طلب ایدنلر ایسه ، یولده قالوب کندیلرینی ضائع ایدوب محو ایدرلر . هانکی قوم اوروپا مدنیت جدیده سیله متمدن اولسه ، کندیسنی عالم — انسانه کوستروب درجهٔ اعتبارده اولدی . وهانکی قوم وحشیت وجهالت — ویاکه مدنیت عتیقه دستورنچه کمالات وترقیات یولنی کوزلسه ، عالم انساندن کندیسنی ستر ایدوب ، اعتباره دخول ایده بلمای آرتده قالدی . وبو اجلدن زمانمزده مدنیت جدیده دن بی بهره اولان اقوام وحشیه وبدویه لر ، ضائع اولنمغه یوز کوستروب مدنیت عتیقه اربابیده هم مدنیت میداننندن ادبار ایدوب . اورته دن قالمغه مستعد اولمشلر . اوروپا مدنیت جدیده سی ، غایت درجه ده اولان تنقیدات وتنظیمات جهتندن ، دنیانك جمله قوملرینه تفوق ایدوب جمله سنی اورته دن قالقماقنی موجب اولمشدر . وغایت درجه ده اولنان معارف نظام وانتظام جهتندن ، فائده اولوب ، کافهٔ اقوام مختلفه تأثیر ایتمکده در . وبو اجلدن اوروپالیلر ، جمله کرهٔ ارضه استیلاء ایتمکده در .

توالد بشریه — نوع بشرك سطح ارضده دوام وبقاسی ایچون ، ابنای بشریه نك علی التوالی بری برندن تولدی وتسلسلی لازمدر . صورهٔ نوعیهٔ انسانیه ، افراد متسلسله سی بیننده ناموس واحد اوزرینه ، تعمیم ، وحقیقت وجهیله ظهور ایتدیکندن نوع مذکورك انحفاظی لازم کلمشدر . تناسل بشریه نك کوزل وحقیقت دستوریله ، قوام ودوامی ایچون ، انسانك جمله قوای بدنیه وجمله اعضالری قانون صحت اقتضاء ایتدیکی ، دستور ایله تربیه ایدلمکی لازمدر بونك ایچون قانون صحت سباقلرینی اوقماق هر کمه واجبدر . خالق کل شی اولان حق تعالی ، انسانی کندیسنی معرفت وکندیسنه وصول ایتمك ایچون خلق ایتدیکندن تحصیل معرفت وکسب کمالات ایچون بقاسی لازمدر . نوعك دوام وبقاسی ، افراد انسانیه نك قانون صحت اقتضاسنچه تربیه ایدلوب ، جمله اعضالرینك وظائف مخصوصه سنی احتراس واجراء ایتمك ایله اولنور .

انسانك وهر نوع حیوانك تناسل وتماثل ایتمه سی ، اعضای تناسلیه ومولده سنه توقف ایدر . تناسل انسانیه نك استقامتی ، اوج تورلی شخصك تربیه ایدلمسنه توقف ایدر . بری مذکر جنسی

نك قانون صحت دستورنجه حركت واعضای تناسلیه‌سنی حفظ ایدوب وظائف مخصوصه‌سنی ادا ایتمه‌سیدر . ودیگری : موءنث جماعه‌سی ، قانون صحت دستورنچه جمله بدننی تربیه ایتدیکی بعدنده ، اعضای تناسلیه‌سنه دائر اولان احترامات صحیه ، خصوصنده بیکده اهتمام ایتمك‌لر وملی‌شیدر . ودیگر بری : مولود - وتوغمش بالانی ، قانون صحت وقانون ادب سباقلریله تربیه ایدوب ، نشو نماسنی وعمر وعافیتنی کوزلمك عموم انسان ایچون بر عالی وظیفه اولمشدر .

هر بر انسان توغمش بالاسنی ، نوامیس اقتضاسنجه تربیه ونوع انساندن مقصود اولان فضائل وثمرات انسانیه‌سنی اکمال ایدر ایسه حق‌نك حکمه ربانیه سنه مظهر اولور وحقك مرضاسنی طلب مقدس اولان بر وظیفه‌سنی ادا ایتمش اولور انك صلب وجودی واسطه‌سیله ظهور ایدن ودایع مکنونه الهیه سلیم ومکمل صورتیله ، حقه تسلیم ایتمه‌سی انسانك بر عالی اولان فضیلتیدر . هر بر مذکر اولان شخص ایله انـاث بیننده اولنان ، حقـوق شـرعیه وادبیه وحقوق صحیه وجسمانیه‌نی ، حقیقت صورتیله ، اکمال ایدوب مولود بالایه اجراسی واجب اولان ، حقوق صحیه وادبیه‌نی وجمله نوامیس طبیعیه والهیه‌نی علی وجه اتم اجراء ایتمك نوع بشرك بر وظیفه‌سیدر . ذکور ایله اناثك ازدواجی وجمله معاش ومعاشرتی ، قواعد شرعیه دستورنجه اولنوب . جمله حرکت ومعامله‌لری قواعد ادبیه وصحیه سباقلرنجه اولنمق انسانه لازم اولان شیدر . انسان ذکورك ، موءنث عائله‌سنه ، قواعد شرعیه دستورنجه قربان ایتمه‌سی وقواعد ادبیه یولنجه ملاعبه ایتمه‌سی ، وحفظ وطبیعت سباقلر ایله استمتاع ایتمه‌سی لزوملی اولان مطالبدندر اناث وازواجه . هم بو وظیفه‌لره دوام ایتدیکی صونکنده حبل وحمله دائر اولان ، قواعد صحیه‌یه تمسك ایدوب وجوده کلمش بالانك ، مکمل صورتیله تربیه ایدوب بوخصوصده لازم حفظ صحت سباقلری ایله حرکت وعمل ایتمك وکند یسنه وبالاسنه صحتی کوزلمك بر عالی مطلبدر . بالانك توغدیغی صونکنده ارضاع وتربیه ایتمك خصوصنده ، ومسکن ، مطعم ، ملبس امرلرنده قوانین صحیه وفنون طبیعیه تعلیم ایتدیکی درس وقاعده‌لر ایله اش قیلماق لازمدر . بالانك طفولیت ابتدا سندن ، دور بلوغی ودورکهولیتی مدتنه‌قدری ، لازم ومهم اولان ، احوال واطوارنده حقیقتنی کوسترمك ، هر تورلی احوال واطوارینك حقیقی سنه هدایت ویـرمك وهـر تورلی حقیقی اولان منافع مادیـه وروحـانیه سنه ارشـاد

ایتمك ، والدین ـ نـك ذمه سنده اولنان حقوق مقدسـه‌دنـدر • حقك نـوع بشردن مقصودی اولان حکمة مقدسه سنه مستعد ایـدوب ، تربیه وارشادایتمك هربرانسانـه لازمشیدر . بوبابده ـیعنی حقوق زوجیت وحقوق معاشرة ، وحقوق مجامعت ، حقوق حبل ، حقوق وضع حمل ، حقوق تربیهٔ ولدامثالی حقوق مختلفه‌یه دائرا ولنان قوانین شرعیه‌وادبیه وقواعد صحیه‌وطبیعیه‌بارچه‌سی یرلویرنك آچق‌بیان ایدلمشدر • انبیألر طرفندن کلتورلمش قواعددن‌ماعدا افکار انسانیه وحکماء طرفندنده دوزلمش قاعده لربار در ، شریعت واخلاق وادبیات وحفظ صحت کتابلری هپسی بوبابلردن سباق اوکرتور •

عمربشر ـــ عالمده هربرمخلوقك آخربرفناسی واجلی اولندیغی کبی ، نوع بشرکده آخر برزوالی اولمق ذاتنه لازمدر • نوع بریچی فردیله ـ یعنی آدم عم ایله • سطح ارضده ظهورایدوب افراد متسلسله سیله • نیچه بیك سنه لردن بیرودوام ایدوب کلمکده در • چیکسز اولان اشخاص متناسله‌سی ضمننده‌نوع مذکور ، دوام ایدوب ، کمالات شخصیه وفضائل فردیه سیله ، نوعدن‌مقصود اولان‌غایهٔ خلقیه‌وحکمة ربانیه ، ظهور ایتمکده در نوع بشرك ماضیسی ، حالی بوروشده‌در اما استقبالی ، نه‌یه‌منتهی اولوروبونیندین حاله‌دوچار اولور افکار انسانیه ادراك ایدە بلماز سطح ارضك ظهورایدیکندن ، نیچه‌بك سنه‌لردوام ایدوب بوندن صونك ینه‌ده نیچه‌بك سنه‌ویانیچه یوزسنه‌ونیچه‌سنه‌یه‌قدری دوام ایدوب ، افرادشخصیه‌سی نیند این صورتلره وحاللره‌تبدل ایدوب نیند این انقلاباته اوغرایه چغنه فنون فکریه اصابت ایدە آلماز اسکی‌دن بیروافرادبشریه بیننك ظهورایدن انقلابات مدنیه‌وانقلابات دینیه‌وانقلابات ملیه‌وسیاسیه وانقلابات علمیه امثالی انقلابات مختلفه بلکوبدر بوندن صونك نه کبی انقلاباته دوچار اولور ، دولت وملتلرنه کبی احوالاته تبدل اولور ، نوع بشرنه‌کبی وقایع وحوادث کورربوبلنماز • نوع بشرك دنیادن آخرزوال وانقراضی ـ نه‌دن اولوروبه ایله فناء کلی ایرشور ، عالم طبیعتك انقلاب وتبدلی ایله‌می ویاجرم ارضك فناسیله‌می ویاباشقه صورت ایله‌می بوده افکارعقلیه ایله‌بیلکده‌معلوم اولمدیغندن فنون عقلیه ایله‌ده بیلك بلنماز . سمعیات مقدسه‌دن استفاده ایدیلدیکی اوزره‌عالمك فناسی قیامت کبرانك قیامیله اولندیغی ، هرکمنك معتقدیدر . اماساعة مخصوصه‌نك میعادنـده

سمعيات مقدسه قطعاً حكم ايتمديكي كبي فنون عقليه‌ده تعيين ايده‌بلمز .
عمر شخص بشر — ولادتي وقتندن موت طبيعي‌سي وقتنه قدر ممتد اولور . بو زمان طويلده تدريجاً حاصل اولان ، اطوار مختلفه مدة حياتي ، بر برندن منفصل اولان ادوار عديده‌يه تقسيم ايدرلر — شخصك عمر طبيعيسني دورت قسمه تقسيم ايدلوب ، هر قسمي بر‌ر تورلي احوال واطواري حاوي اولدقندن ، شخصك عمرينه طاري اولان ادوار اربعه ـ اسنان اربعه نامیله ذكر ايديلور : طفوليت ، شبابت ، كهولت ، شيخوخت‌در . اوشبو دورلرك هر برنده شخص بشر طبيعت ونفسانيت جهتندن بر‌ر تورلي اطوار واحوالي اقتضاء وبو اجلدن قانون صحت وقانون ادب وقانون طبيعت شخصك هر دورينه لزوملي . معلومات افاده ايدوب هر دورينه ضروري قاعده‌لر اوكرتور . طبيعت جهتندن زمان طفوليتده قوهٔ بدنيه آرتوق وجهيله اشتداد ايدر . وبو اجلدن زمان طفوليتده ، موءثرات خارجه‌دن حاصل اولان ، تغيرات مختلفه‌يي قبوليتده ، ادوار سائره‌دن كوره اكثر اولمشدر . طفوليت دورنده جسمك نموي بر وظيفهٔ خاصه دستور ايله اولدقندن بو دوره مخصوص اولان ، قوانين صحيه وطبيعيه بر تورلي سباقلر افاده ايده‌ر . اطفاله مخصوص اغذيه ، واشربه ، والبسه ، وافرشه ، اصلاح ايتمك اصولي ، بر تورلي قاعده‌لر ايله اولنوب ، تعليم وتربيهٔ ادبيه هم لزوملي وجهيله اولنمه‌سي ضروريدر . بوسنده جمله اعضاي بدنيه وقواي نفسانيهٔ بشريه‌نك مكمل صورتيله تكميل ايديلمسني كوزليوب ، جمله وظائف وافعال طبيعيه‌سي تمام وجهيله يرلشمسني كوزلمك تيوشليدر . نفس بشر بوسنده قوه واستعداد مرتبه‌سنده اولندقندن جمله نقشلري ، قبول ايدوب جمله ترتيب وتربيه‌لري قبول ايدر . بو اجلدن طبيعتي صحيه ادبيه فنون وقاعده وسباقلري ايله ، تربيه ايدوب اصلاح ايتمك غايت بيوك درجه‌ده اولنان مطالب بشريه‌دن اولنمشدر . بو دوره دائر اولان علم ـ تربيهٔ ولد وادبيات وحفظ صحت فنلري مدني انسانلر بيننده كوبدر .
دور شبابت — رجال ونساده بري بريله اجتماع ايدشمك ميلي ظهور ايتمه‌سينك وقتيدر . شخص بشر بو وقتده ينكي بر دوره تبدل ايدوب ، بر درجه اطوار واحوالي تجدد ايدوب توسع ايدر . اكثريا اطوار طفوليت ترك ايديلوب ، بدلنه اطوار جديده تعوض ايدر بو دورده اعضاي تناسليه

تسلطن ایتدیکندن رجال ونساده ، دورا ولده اولنمیان قوه شهویه والتذاذ نفسانیه بدأ اولنوب شخص بشر ینکی بر اطواره اوغرایوب . ینکی بر کیفیات ومدرکاته دوچار اولور . حرکات بدنیه ونفسانیه . مظاهر شهوانیه‌که موافقت آرزو ایدر . اعضای بدنیه‌که استلاء ایدر

بودور اون سنه‌دن باشلانوب یکرمی ایکی وبشه قدردر . لکن طباع وامزجهٔ بشر مختلفه اولوب ، امکنه وبقاع ارض مختلف اولدقندن بودورك ابتداسنده هم اختلاف اولنمشدر . اقالیم حاره‌ده وافریقاده وعربستانده ، اون ایکیده اون اوچده بودوره ایرشه بلورلر . اقطار معتدله‌ده اون بش اون التیده اون یدی‌ده ایرشه بلورلر . اقطار شمالیه‌ده ، بوندن صونك سنه‌لره قالورلر بودورده بشرده تغیرات اكثر اولور . وخصوصیله شابه ونوجوان اولان قزلرده اكثر اولنمقده‌در بوسنده نسوانك ، طباعنده تغیر تكثر ایدر . شوندن غایت خطرناك ، مرضلر حدوث ایدر . قزلرده دم طمث حادث اولوب ، ایرلرده اب منی ظهور ایدوب ، اعضای تنفس ودوران دم ، بقیهٔ اعضا اوزرینه تسلطن ایدر . بودوره مخصوص ولازم اولان قواعد صحیه اجرا اولنوب ، تكلیفات شرعیه وقوانین ادبیه ، بابلر ایله تعلیم ویرمك وظائف لازمه‌دن اولنمشدر . بودورده ظهور ایدن اطوار مختلفه وحركات متكاثره ، قانون صحت وقانون شریعت وقانون ادب ، میزانلر ایله موازنه ایدلمك وجمله افعال ووظایفی ناموس حكمة دستورینه دوندرمك ، وقوای عقلیه‌یی ، علوم ومعارف ایله تزیین ایدوب ، اخلاق عمومی ایله تقیید ایتمك لوازم انسانیه‌دن اولمشدر . هر بر حركت وعملی وهر بر وظیفه وفعلی ، قانون عمومی تحتنه درج ایدوب ناموس عمومی ایله قید ایتمك ، انسانك شأننددر

دور كهولت —— ابتداسی جسمك طولده یتشدیکی وقتنده باشلانور . یکرمی بش سنه مقدارنده بدأ اولنور . بودورده جسمده تغیرات مهمه حاصل اولوب ، عضله‌لر جلدك استندن قوتیله ظاهر وهویدا اولمقده‌در كمیكلر غلظت ایدوب . اعضای تنفس واعضای دوران دم ، بقیهٔ اعضا اوزرینه ، استلاء ایتمسی برنیچه سنه مدتیله ، استمرار ایدر . اوشبو حال قرق سنه‌یه قدر امتداد ایدر . بعده قوهٔ حیویه احشاء بطنیه جانبنه شیاء فشیاء انتقال ایتمكده‌در . ابنای بشر بودورده ، برتورلی تبدل ایدوب بودوره توغری ، طبع وبرنیچه اطوار واحوال ظهور ایدوب

برنيچه ملكات واخلاق تاسيس ايدر . دورمز بورده شخص بشره هدووسكونت امثالى برطاقم ملكات مختلفه ظهور ايتمكده در . دورين سابقنده قواعد عموميه ايله تربيه ايدلوب عادات مستحسنه واخلاق حميده يولينه ارشاد اولنوب بودوره ايرشن شخص ، طرق خيريه كه هدايت ايديلوب ، سعادة بابنه دخول ايتمكه مقتدر اولور . بنى ادمك بودورده ، نشو نما ايله ومختلف تربيه وترتيب وتجربه لر ايله ، حد كماله ايرشديكندن ، نوع بشردن مطلوب اولان فضائل مختلفه وآثار انسانيه ظهور ايتمك استرجاء ايديلور . شجره ء انسانيه دن مطلوب اولان اثمار مختلفه بودورده بروز ايتمسى اميد ايديلور . عالم انسان ايچون مطلوب ومقصود اولان سعادات واسايش عموميه نك تحصيل وتدارككنه مكمل وجهيله خدمت ايتمك ، بودور رجالنه لازم اولنور دورين سابقينده ظهور ايدن اطور لهويه ولغويه ، بودورده ترك ايديلوب ، اطوار لازمه واحوال مهمه ايله تطور وتحول ايتمك ، وفضله لرى ترك ايدوب فضائل حقيقيه ولوازم مفيده يى اخذ ايتمك وسعادة حقيقيه يولنى كوزلمك ، بودورك وظيفه سندن اولمشدر (دورشيخوخت — التمش سنه ده جسم تناقص ايتمكه باشلار . قوء عضليه لره نقصان كلوب ، اطراف سافله نك اوزرينه جسمك آغرلغنى كوتروب تحمل ايتمك . صعوبتلى اولور . بودورده حسنك اعضاسندن . بعض حس منعدم اولوب اول اعضاكندى وظيفه لرينى ايفا واتقان ايده آلمازومفاصل جسمى ترتيب ايله تحريك ايتمكده ، ضعيف قالور . نبضاتك قلة تواترى سببندن ؛ اعضايه تغذيسى قابل اولان بردمى ارسال ايدر ووظائف هضميه بطىء وعسير اولورلر . وبواجلدن لثير السن وپير اولان ؛ شخص غذادن . ازمقدار ايله اكتفا ايتمكده در . شخص بشردور مز بورده ينه ده بر تبدل ايله تبدل ايدوب ينه بر نوع اطوار واحوال ايله تطور ايدوب تحول ايدر . بودورده كثافت بدنيه وآثار طبيعيه سى محو اولنه باشلاب ، اثارر وحانيتى ظهور ايدر . ادوار سابقه ده تاسس ايدن اطوار مختلفه وعادات راسخه سى ، بودورده استلاء ايدوب تربيه ء جديده ايله ، كنديسنه ينكى بر نوع اطوار واحوال احداث ايتمكى ، بيكده سهل اولنماز . ادوار سابقه ده تحصيل ايتمش اطوار مختلفه ء ثابته دن : قبيحه وحسنه اولسون نتايج مختلفه سى برورز ايدوب برلشوب قالور عاقبت شخص بشر — حق تعالى نوع

بشری ، کندیسنی معرفت ایتمك ایچون احسن تقویم اوزره خلق ایتدی . بدن انسانی متناسب هیئتده اولنان مختلف اعضالردن تشکیل ایدوب هربر اعضا ایچون مخصوص وظیفه‌لر وفعللر احسان ایتدی . نوع بشرك خلقتندن ، حقك مقصودی کندیسنی معرفت اولوب ، بشرك اعضای بدنیه سینك هربر اعضاسی ایسه ، حق تعالی‌نك معرفتی ایچون ، دلالت وافضا اندن بر آلت اولوب برنك معرفة الله گه معین اولان بر رخدمت وفعل اجرا اولنمشدر . بشرك اعضالرندن اولنان . اعضای هضمیه ، اعضای تنفس اعضای دوران دم ، اعضای مفرزه ، اعضای حسیه ، اعضای مخیهء اعضای حرکات ، اعضای تناسلیه ، هرقایوسنده حق تعالی برتورلی ، لطافت وشرافت بخش ایدوب برمخصوص دستوریله وظیفه وخدمت احسان ایدوب اکرام ایتمشدر . هرعضوك صحت وسلامتی کندوینه مخصوص اولان وظیفه وخدمتنی دوامیله ایفا ایتمسندن عبارت اولوب ، هرشخص بشرك صحهٔ بدنیهء شخصیه‌سی ، جمله اعضای بدنیه‌سی دوام اوزره وظائف مخصوصهء لازمه‌سنده ، لطافت خلقیه‌سیله ، خدمتلرینی لزومنجه اجرا ایتمکارندن عبارت اولنمشدر . هربر اعضای بشرنه وظیفه ونه تورلی خدمت ایتمك ایچون خلق اولندی _ ونه تورلی حرکت وعمل ایچون اکمال اولندی _ ونه تورلی ناموس وقاعده ایله اکرام واحسان اولندی . جمله‌سنی شخص بشرك عارف اولوب موقعنده ، تحریك ایدوب اعمال ایتمسی . نوع بشرك ذمه سنك واجب اولنان بر وظیفهء حقیقیه‌در شخص بشرك ، هربر اعضاسنی ماخلق له سنده استعمال ایدوب ، استخدام ایتمسی _ یعنی جمله اعضای بدنیه‌سیله ، معرفة الله‌یه استعانت ایدوب ، کسب کمالات ایتمسی ، نوع بشردن مقصود وحقك محبوبی اولان بر حکمة ربانیه‌در . هربر اعضای بدنیه‌نك صحت ولطافتنی حقك ، بنده‌سنه اکرام ایتمش بر نعمتی اولدیغنی بلوب هروقتده جمله اعضالرك . لطافت وشرافتنی حفظ واحتراس ایدوب ، عافیت یولنی راقب اولماق ، کمالات بشریه‌دندر . دنیاده بدن واعضای بشریه ، بشرك حقی معرفت ایتمکه آلت ووسیله اولدیغی کبی ، بزیم یاشادقمز موطن دنیامز ، فقط برمنزل ومرحله ویاقنطره قبیلندن ، مقصود اصلی اولان ، سعادة کبری _ ومعرفت ایله ، حقه وصول ورجوع ایتمکمز . ایچون بر وسیله وواسطه اولدیغنی

عارف اولماقمز هم وظیفهٔ حقیقیه مز دندر . مخلوقات دنیاویه دن : معادن ، نباتات ، حیوانات ، جنسلری حاوی اولدق ، جمله نوع مخلوقلر ، نوع بشرک فوائدی ایچون خلق اولندیقنی ـ وجمله سی بشرک حقی معرفت ایتمسنه ، معین ویاردم ایتمسنی عارف اولوب ، وهر بر مخلوقده اولنان حکمة ربانیه ـ وحقك نه در مقصودی ومحبوبی ، جمله سنی عارف اولوب ، جمله مخلوقاتده حقك مرضی سنه وحکمتنه لائق وموافق وجهیله ، تصرف ایدوب ، نوامیس الهیه دستورنجه ، جمله نك انتظام اصلاحنی کوزلیوب ، حکمة ربانیه اقتضا ایتدیکی قاعده لر ایله حرکت ایتمکمز ، حقیقة انسانیتمزیم تتمه سندندر . جمله اعضای بدنیه مزیم صحت ولطافتنی ، حکمة ربانیه وناموس الهیه قاعده سنجه استعمال ایدوب . حفظ وحمایه ایتمکمز واجب اولندیغی کبی ، جمله مخلوقاتده هم . حکمة ربانیه واسرار الهیه اولندیغی فهم ایدوب ، حقك مقصودی ومحبوبی اولدقی غایة ونظام وحکمتنی حفظ ووقایه ایتمکمز بزیم ایچون بر وظیفه در . بدنمزدن اولنان هر بر اعضامزی خلاف حکمة وخلاف ناموس ارسال واطلاق ایدوب ، ماخلق له دن یاشقه وجهیله استعمال واستخدام ایتمکمز بر عصیان وکفران اولندیقی کبی ، عالمده هر بر مخلوقی ، خلاف حکمة وناموس استخدام ایدوب ، خلاف ناموس استعمال ایتمکمز هم گوزل برشی اولماز وهر بر اعضای بدنیه مزی حکمة ربانیه ومعرفت الله گه ، یاردم ویرور وجهیله تربیه ایتمکمز واجب اولندیقی کبی ، جمله مخلوقاتی هم حکمة ربانیه دستورنجه اصلاح واعمالنی کوزلیوب حقك مرضی سنی کوزلمکمز لزوملی شیدر . وبو اجلدن عالمده هیچ مخلوقی بغیر حق وبلا لزوم افنا واعدا ایتمکمز ناموس جهتندن خوش اولنماز ایمدی نوع بشر ایچون ، بو خصوصده بر میزان ظهور ایتمشدر . بو ایسه شخص بشرک جمله افعال ووظیفه ـ وجمله حرکات وافکارینی ، موازنة ایتمك قاعده سیدر . هر بر شخص بشر جمله اعضالرینی سابقده مذکور ناموس وحکمة اقتضا ایتدیکی قاعده لر ایله صحت ولطافتلرینی حفظ ایدوب ، حقك محبوبی ومرضی سی دستوریله استعمال ایدوب استخدام ایتسه . وجمله حرکات وعمللرنی ناموس الهی وفقنجه اولوب . مخلوقاتده تصرف ایتمکی هم حکمة ربانیه ونوامیس الهیه ، تعلیم ایتدیکی قاعده ـ لر وسباقلر ایله اولنوب ، حقك رضاسنه مظهر اوله بلسه ، بو شخص بشرک حرکت وعمللری لزوملی وحقیقی اولدقنی فهم ایدیلور .

وحقيقة انسانيت ايله حكم ايديلور · هر شخص بشرك عافيتي جمله اخلاق واطواري وجمله احوال واعمالي ، وجمله حركات بدنيه‌سي وفكريه‌سي قوانين عموميهٔ مختلفه‌دن ؛ قانون صحت ، قانون ادب · قانون شرع ، نواميس الهيه ، حكمة ربانيه · قانونلر ايله موازنة ايديلوب ، بونلر ايله قيد ايديلور · اكرده بونلره موافق اولوب ظهور ايتسه ، اول شخص عافيت بولنده بولنوب ، حقيقة انسانيتي حائز اوله‌بلور · هر بر شخصك ، ادوار اربعه سنده · صادر اولنان جمله اطوار واحوالي ، اشبو قانون صحت ، قانون ادب · قانون ناموس امثالي قوانين ، مختلفه سياقلر ايله تربيه ايديلوب · قيد وموازنة ايديلمكي ، غايت درجه‌ده عالي اولان مهمه‌دن اولنمشدر ·

قانون صحت بدن بشرك افعال حقيقيه‌لريني ، اخذ ايتدروب فضله اولنانلريني ترك ايتدرور ·

قانون ادب اخلاق وادبيات عمومي وصلح عموميي اخذ ايتدوروب · فسادو شقاوتدن قورتارور ·

ناموس شارع والهي ايسه · حقيقت دستورنجه عمل ايتدروب سعادة كبري بولني كوسترمكلكدر ·

ابناي بشرك · احوالات شخصيه ووظائف نفسيه سنده قوانين عموميهٔ مختلفه نك موازنة سي ايله حركت ايتمك ضروري اولنديغي كبي ، كندندن باشقه اولنان مخلوقاتده لزوملي وحقيقت دستوريله ؛ حركت ايدوب تصرف ايتمك ايچون هم ، حكمت قانونلري وفن قاعده‌لري ضرورات حكميه‌دن اولنمشدر · هانكي بشر نفسنه طاري اولمش جمله احوال واطوارنده ، اشبو قوانين عموميهٔ مختلفه ، ميزانلر ايله موازنة اولنوب ، تعمر ايتسه عافيت ايله روزكار ايتمكده‌در · ونه‌درجه دقت واهتمام ايدرايسه شودرجه‌ده ، عافيتده اوله بلور نفسنه دائر اولمش احوال واطوار مختلفه سينك سعادة نفسيه‌سي ايچون مسعود وحقيقي اولانني اخذ ايدوب ، فضله‌وردي اولانني طرح ايتسه مدنيت ميدياننده سبقت ايدوب · سعادته يوز قويمش اولور · هر بر بشرك حقيقت صورتيله تمدن ايتمسي ، جمله حوايج ضروريه‌ولوازم طبيعيه وجمله تصرفات فكريه وعمليه‌سي ، وكافهٔ احوال واطواري قوانين عموميهٔ مختلفه ونواميس حكميه‌ٔ موازنة وقيد ايدلمك ايله · وهر نوع ساده لك واطوار قبيحه وعادات رديه‌دن ، انسلاخ ايتمك ايله اولنمقده‌در

عادات — امر عادي بر فعلك نوبت بنوبت تكرارندن — ويا بر موثرك متواليا كوب دفعه اخذ وتعاطي اولنمسندن حاصل اولنان اطوار مختلفه‌در · بوكيفيت اول افعالك اوقات معتاده سنده

اتیان ایدیلوب ایشلنمسی • اعضاده بر داعی وطالب اولماقیله نهایت اولنور • اول افعال
بوروشلی بنوبت تکرار بتکرار اوقات معتاده سنده اعاده اولنوب اجرا ایدیلسه ' صاحبنه
رسوخ ایدوب لازم اولوب برلشور • اکرده عادت طبیعی ایسه کافهٔ اشخاص بشره
تعمیم اولنمقلقدر • عادات طبیعیه دن ' . اکل ' شرب ' لباس ' تمکن ' تکلم ' مشی سکون '
قیام ' جلوس ' نوم ' یقظه وقاع تبول تغوط ' ملاعبه ' معاشره ' وسائر امثالی عادات طبیعیهٔ مختلفه
کافهٔ افراد بشریه ده اولنماقی ضروریدر • جمله جان ایاسی افراد بشر بوعادتلردن قورتله بلماز
• اکرده عادت طبیعی اولماز ایسه لزوملی اولنوب ' بشرایچون ضروری اولنور - ویا که لزوملی
اولمایوب ' فقط بر معتاد اولنمش برامر اولنور • ویا که دنیاوی - ویا اخروی ضررلی برشی اولنور
دنیاده اولنان ' ابنای بشرک اجناس مختلفه سی هرقایوسی اقطار ارضیه نك بر رقطرنده واقع
اولوب ' بر رلسانیله تکلم ایتدکلری کبی ' هرتورلی جنس قومك برتورلی عادتی اولنوب افراد بشرك عادتی
مختلف اولمقلقدر بشرک اکثری اکیدن ' جاهل ووحشی اولدقلرندن ' ساده وجاهلانه حرکتلرندن
وجاهلانه فعل وعمللرندن ' اقوام مختلفه بیننده مسابسز عادات ردیه اورنلشوب قالمشدر ' مدنی قوملرك
صنوف اهالیسی ' حکمت وناموس سباقلرایله ' تربیه ایدیلوب اخلاق واطواری حکمته موافق
ترتیب ایدیلدکلرندن ' عادات عرفیه - سی هم حقیقته موافق دستوریله اولوب کلمکده در •
جاهل وبدوی قوم قبیله لرک اکثر اخلاق وعاداتی دنیا وآخرة جهتندن ضررلی ومناسبتسز اولنور
مجوسیلر ودینسزلرک هم ' اکثر عرف وقاعده لری واخلاق وعادتلری ' ناموس تحتنه مندرج
اولمای دنیا وآخرة سعادتیچون ضرراولوب فوائد - بشریه بی مانع اولمقده در • اقوام وحشیه
وبدویه ومجوسیلرک جاهلانه حرکت - وساده اباطیل معامله لرندن ' مسابسز عادت عرفیه
ردیه لرنشئت ایدوب عالم انسانه جاریاشدر • اوشبو عادات ردیه وجاهلانه عرف وقانونلر '
اکثر قوم وقبیله لر آرسنه تعمیم ایدوب ' اوشبو قوم وقبیله لری مسابسز فضائل بشریه وکمالات حقیقه
دن محروم وترقیات یولنی سد ایدوب مدنیت انسانیه واسایش عمومیه دن ' بوقوم وقبیله لری محروم
ایتمکلقدر شخص بشردن بری • بر فعل وعملی ردیه نی تکرار - نوبت بنوبت چوق دفعه
اخذ ایتسه ویا که نفسندن خارج اولنان ' بر مؤثری متوالیا کوب دفعه اخذ ایتسه • بوحالة

صاحبنده ثبات ایدوب یرلشدیکی بعدنده عیال واولادی ـ قوم وقبیله سنه بتدریج سرای
ایدوب ، کافهٔ سلاله وذریتی بو نسك ایله عادتلنوب ، ذریه سندن اولنان مختلف قوملر
بوافاتلره اوغرایوب ، بونك ایله عادات لازمه واطوار حقیقیه دن محروم اولوب قالورلر
دنیانك اقطار مختلفه سنده . فضائل بشریه یی مانع اولان عادتلر ایله ، عادتلنوب وظائف انسانیه
محروم اولان قوملر بك چوقدر دنیا وآخرة ایچون مضر اولوب حکمت وناموسه مخالف اولو
استعداد شرافت انسانیه نی قابقلاب فضائل بشریه بی ستر ایدوب ، عالم انسانیتة
حساب ایدلمیان ، عادت ایالرنی قومك وقبیله لرده چوقدر کوب قوم وقبیله لر واردر که آتابابا ـ وا
رینك حقیقتسز جاهلانه اولنان عادت عرفیه لری دائره سنك ، مدنیت بشریه واسایش عمومیه
بی بهره اولوب آثار انسانیتی اجرا ایده المای ، ترقیات وسعاداتدن محروم قالمقد
اسکی بابالرینك عادت عرفیه وحقیقت سز قاعده ـ لرینی ناموس وشریعت بلو
لزومسز فعل وعمللر ایله اوّاره بولوب نیچه تورلی لزوملی و انسان ایچون فائده لی عمللر
وخیرلی اشلردن محروم اولوب کندیلرینی عالم انسانیتدن براقوب ضائع ومحو اولمغه ی
قویمقده لردر . اشبو ردی وحقیقت سز دستور وقانونلر ایله ، مبتلا وکرفتار اولوب احوال
مهمه وکمالات بشریه دن بی بهره اولوب کندیلرینی هلاك ایتمکده درلر شرقده چینلر
عادات جاهلانه لرندن پادشاه لرینی گویا اله درجه سنده ، توتوب تعظیم ایدوب بابا لر
تعظیم ایله ، آنلرک عادات عرفیه لری گویا برناموس اولمش بلوب ، اوشبوتار وحش
فضائل حقیقیهٔ بشریه دن محروم قالوب ، ترقیات ومدنیت جدیده دن بی بهره اول
اعتباردن دوشوب عالم مدنیتدن هم قالمقده لردر . اسکی چینلر پادشاه وحکمدارلرینه تع
یوزلمن ، سجده ایدرلر ایدی وپادشاه لری ، وفات ایتدیکدن صونک جسدلرین
آلتوندن معمول تمثاللرعه آلتون سریرگه قویوب . غایت تعظیم ایله سجده ایدرلر ای
بوکبی حقیقت سز قانونلر ایله . عمل ایدوب دنیانك احوالات عمومیه سندن بی خبر اول
ومدنیت میدانندن ، کیرو دونوب قالمشلر ، ولزوملی وفائده لی شیلردن محروم او
لزومسز وفائده سز عادتلر ایله درجه دن توشمشلر .

صاحبندەثبات ایدوب یرلشدیکی بعدنده عیال واولادی ـ قوم وقبیلەسنەبتدریج سرایت
ایدوب ، کافۀ سلالەوذریتی بو نـلک ایله عـادتلنوب ، ذریـه سندن اولنان مختلف قلوملر
بوافاتلوه اوغرایوب ، بونك ایله عـادات لازمه واطوار حقیقیەدن محروم اولـوب قالورلر
دنیانك اقطار مختلفەسندە . فضائل بشریەیی مانع اولان عادتلر ایله ، عادتلنوب وظائف انسانیەد
محروم اولان قوملر بك چوقدر دنیاو آخرة ایچون مضر اولوب حکمت وناموسه مخـالف اولـور
استعداد شرافت انسانیەنی قابتلاب فضائل بشریەیی ستر ایـدوب ، عـالـم انسانیتد
حساب ایدلمیان ، عادت ابالرنی قومك وقبیله لرده چوقدر کوب قوم وقبیلەلر باردر که آتابابا ـ واص
رینك حقیقتسز جاهلانه اولنان عادت عرفیەلری دائرەسنك مدنیت بشریەواسایش عمومیەد
بیبهره اولوب آثـار انسانیتی اجرا ایدەمای ، تـرقیات وسعاداتـدن محروم قـالمقدە
اسکی بابالرینك عـادت عرفیه وحقیقت سز قـاعده ـ لرینی ناموس وشریعت بلور
لزومسز فعل وعمللر ایله اوّاره بولوب نیچە تورلی لزوملی و انسان ایچون فائدەلی عمللر
وخیرلی اشلردن محروم اولوب کندیلرینی عالم انسانیتدن براقـوب ضائع ومحو اولمغه یو
قو یمقدەلردر . اشبو ردیٔ وحقیقتسز دستور وقانونلر ایله ، مبتلاء وکرفتار اولوب احوالا
مهمه وکمالات بشریەدن بیبهره اولوب کندیلرینی هلاك ایتمکده درلر شرقده چینلرك
عادات جاهلانه‌لرندن پادشاه‌لرینی گویاالله درجه سنده ، توتوب تعظیم ایـدوب بابا لری
تعظیم ایله ، آنلرک عادات عرفیه‌لری گویا برناموس اولمش بلوب ، اوشبوتار وحشت
فضائل حقیقیۀ بشریه دن محـروم قالوب ، ترقیات ومدنیت جدیده دن بی بهره اولـو
اعتباردن دوشوب عالم مدنیتدن هم قالمقده لردر . اسکی چینلر پادشاه وحکمدارلرینه تعظ
یوزندن ، سجده ایدرلر ایدی وپادشاه لری ، وفات ایتدیکدن صـونک جسدلرینی
آلتوندن معمول تمثال‌لرعه آلتون سریرگه قویوب . غایت تعظیم ایله سجده ایدرلر اید
بوکبی حقیقتسز قانونلر ایله . عمل ایدوب دنیانك احوالات عمومیه سندن بی خبر اولد
ومدنیت میداننن ، کیرو دونوب قالمشلر ، ولزوملی وفائده لی شیلردن محروم اول
لزومسز وفائدەسز عادتلر ایله درجه‌دن توشمشلر .

اسکی هندولر : نفسلرینی اتشه قربان ایدوب کندیلرینی ، اتش ایله تعذیب ایدوب
احـراق ایتمك عادتلرینی وضع ایـدوب ، بوکبی نـاموس وحقیقته مخالف اولنان ،
عـادت وقانونلر هندیلر ارسنه جابر امشدر . بوکبی حقیقت سزاولان عادت عرفیه
لرایله ، ارباب ناموس اولان ، عالم انسان بیننده مرتبه وآب روی دن قالقده لردر
جابونیانك : بعض عادتلرنـدن بربالا تـوغدغینك اوتوزنجی کوننده ، اقرباسی
طرفندن معبدلـرینه کوتریلوب ، اتاسی طرفنـدن انتخـاب اولنوب بربوصله یـه
یازلمش اوچ اسمیله برابرعباد تخـانه راهبنه ویرویلور راهب اوچ اسمی ایریم آیریم
اوچ کاغـذ اوزرینه یازوب معبـودلرینه ، تضرعدن صوکره اوچنی هـوایه اتـار .
ایلك دفعه هانکی‌سی دوشرسه دوشن کاغدده اولمش اسم باذن خدا بالانك آدی اولور
ایمش . صونکره بواسم دیگراسمه تبدیل ایدیلور ایمش . ناموس وحکمة قاعده سنه
داخل اولمیان عادتلردندر

افریقا اقوام زنجیه‌لرندن برنیچه‌سی مغاره لرده مسکن اتخاذ ایتدکلری کبی ، مومیا
باسمیه اولنان تربیه لی میت بدنلرینك مـدفون اولندیغـی زیرزمینده ساکن اولورلر
ومیتلرك کندیلرینه ، متعلق ایدوکنی ادعاایدرلر . اقوام وحشیه‌دن برنیچه لری ،
چچقان وماچی ایت آیو ییلان امثالی شیلری یمك ایله عادت ایتمشلردر چبن بازارلرنده
مغاره ، قرتال ، امثالی حیوانات نفس لراچنـده صید مقامنده اولوب صـاتلورایمش .
بعض قوم لر : باقـا وقابلوباقـا اکل ایتمکده در . هندستان مجوسیلرك ، اکثری
هندنده اکل لحوم حرام اولوب ، بونلرعمرلرینی فقط سبزه وحبوبات ایله کچورمکده در .
افریقا ایچلرنده یشایان بعض قبیله لرك عـادات غریبه لرندن بری : عقـد رابطهٔ
دوست واتفاق ایچون ، بری برینك قاننی اچمك عادتی اولنوب ، بونی اجرأ ایتمش
اولان شخصین بیننـده صونك شقاوت ونفـاق واقع اولماسـی جائزاولماز ایمش چین
قوملرینك بعض سی فقط تمساح ایتی یمکـه عادت ایتمشلر ایمش . اسکی مصرلیلر

اوکوزی معبود ایدوب اوکوزك اسمنه اپیس تعبیر اولنوردای منفیس شهرنی قویمشلر • اسکی یونانلراوکوزی برحیوان الهی کبی نظراعتباره الورلرایدی • امریقاده پرواهالیسی کنشه عبادت ایدوب ، قمری دخی کچوك الله اولدیغنی اعتقادایدرلردی • هروقت خسوف قمرآی توتلمسی مشاهده اولنسه ، قمرك مزاجنه انحراف عارض اولورایسه یره سقوط ایدوب ظلمتده قالورزدیه خوف ایدرلرایمش •

بوکبی حکمت وناموسه مخالف اولوب اصل وحقیقت سزاولنان ، عادت وقانونلرایله کندیلرنی درجه‌دن اسقاط ایدوب ، عالم مدنیتدن غائب اولان قوملرك حسابی اولنماز • مسکن ، مطعم ، ملبس ، اتخاذ خصوصنده وسائرمعاش ودیانت خصوصنك حکمت وناموس عمومیه قاعده لرینه مندرج اولمای حقیقت سزدنیاواخرة جهتندن آفات وضرراولنان عادات وقانون خواجه سی اولان قوملرك حدی یوقدرمجوسیلرده بوکبی ، حقیقت سزواساس سزقانون وعادتلراولندیغی کبی ، بعض بدوی وقروی ساده قوم قبیله لرده هم فائده سزولرزومسزعادت عرفیه لراولنمقده در • بعض بدوی لردن : قزاق قرغزامثالی قوملرك ، یاش خاتون وکیلنلری ، قائن آتا وقائن آغالری امثالی آدملرك ، خانه ویورطلرینه ـ کردکلن توزچوکوب سلام ویروب کرمکلری وخاتون قزلر ، وفات ایتمش ایرلری واتالری ایچون ساچلرینی تاراتوب ، نوحه ایتدیکاری کبی ، یکت لرقزلرآتلره بنوب چابشوکبی ، عادات جاهلانه لرکلرزومی اولمایوب ، حقیقت وناموس جهتندن هم خوش کورلماز • بعض اقوام بدویه وقرویه‌نك ، براکل ایتمك ایچون دفعة برقوی‌نك لحمنی قزانده پشروب تمام ایتمك ایت اکل ایتدیکده حاضرلره فوق شبع مای وایتدن کرها سغندرماق امثالی ، عادت عرفیه لرهم حکمت وناموس جهتندن خوش کورلمامکده‌در •

ناموس الهی ـ ومدنیت جدیده عادات وکافهٔ احوالات بشریه‌یی ، حقیقت وجهیله تفتیش ایدوب موازنهٔ ایتدیکندن ، هربرعادتك وقانوننك اساس وحقیقتی ، عیانه چقوب معلوم

معلوم اولمشدر • ناموس وحكمت ومدنيت جديده سايه سنده • هربرتورلى عادت عرفيه وهرتورلى قانون ــ وهرنوع قاعده ومدنيت عتيقه ــ وهرنوع دستورقديم نك بطلان وحقيقتى وهرهانكى اصل واساسى وحسن وقبحى وجمله احوالات شتى سى ' ميدانه چقوب ظهورايتمشدر ' چين قوملرينك ' پادشاهلرنى مذكوروجهيله سجده ايدوب تعظيم ايتمكارى ' ناموس طرفندن بر باطل عادت اولنديغى اشكاردر . هنديلرك كنديلرينى آتشه براقوب قربان ايتمكارى هم ' حكمت وناموس جهتندن بريراماز اشدر • اتش پرستلرك ' اتشى تعظيم ايله اتشه سجده ايتمكارى هم ' ناموس طرفندن قبول اولنميان برشيدر • بعض مجوسيلرك اجرام فلكيه دن اولنان يلدز وقمروشمس امثالى شيلره عبادة ايتمكارى حكمت طرفندن ' باطل اولنمشدر • آسمانده اولنان اجرام سياره ايسه ' اوشبوياشادقمز جرم ارض كبى برجسم اولنديغى حكمت ايله ' عيان اولنديغندن آنلرده الوهيت وظيفه سى قالمامشدر • وبوقبيلدن هربرعادت وقانون نك ' اصل واساسى معارف ومدنيت جديده سايه سنده ' كشف ايديلوب حقيقتلرى آچلمشدر • وهربردستوروعادت قديمه اكرده حكمت وناموسه عكس اولنورايسه ' مجبوراولوب متروك اولمشدر . ابناى بشرك دنياسى يا آخرتى ايچون افاده لى اولماى ــ ويا انسانيتى افاته واضاعه ايدرداى ــ وفضائل بشريه يى منع ايدوب مقاصد انسانيه دن قالدروردای برقانون وبرفكراولنورسه جمله سى ' مدنيت جديده ضياسنده عيان اولنوب مجبوراولمشدر • وبوقبيلدن هربرافكارعتيقه وفلسفهٔ قديمه ' اكرده اساس وقاعده سى ' ناموس وعالم واقعغه • مخالف اولنديغى ظاهراولسه لزوملى اولنمايوب ' ترك اولنماقى لازم اولنمشدر مثلا : بطيلموس نك فن رياضيه ده مركزعالم كرهٔ ارضدر ديديكى قاعده سى ' مدنيت جديده حكماسى طرفندن رداولنوب ' بطلانى اثبات ايدلمشدر • ارسطوفلسفه سنك اثبات ايتديكى عقول عشره ونفوس تسعه سى ناموس جهتندن لزوملى اولنمايوب ' انسانيت ايچون

برافاده ويروردای شيلردن اولمديغندن ردوترك ايدلمشدر . بوكبی عادات رديه وقوانين عتيقه وفلسفيات قديمه‌نك ، مدنيت جديده ونواميس حكميه سايه‌سنك اكثری خلاف حقيقت اولنديغی كشف اولنديغندن ، اربابينك‌ده هم‌درجه‌ٔ اعتباردن سقوط ايتمسنی ، موجب اولمقده‌در . وبناءعلی ذالك اقطارشرقيه‌نك اكثرقوملری درجه‌ٔ اعتباردن دوشوب ، مدنيت عتيقه قوملريده هم‌مدنيت ميداننـدن كيروده قالمقلدر . بطلميوس ، وارسطو ، امثالی فيلسوفلرك ، فلسفه‌لری ، اقطارشرقيه قوملرنـده ، بوزمانمزه قدراستعمال اولنديقندن برنيجه قوملرك ، افكارنی باغلاب ترقيات يولنده باغلانوب قالمشلردر خراسان ، هندستان ، تركستان ، افغانستان ، امثالی‌قوملره بونك ضرری بيكده آزايمسدر . آرسطوخيالاتيله اماره اولوب ، انسان ايچون مهمات عظيمه‌دن محروم قالماق بيكده ليجوك تأسفدن ايمسدر .

ر دی‌اولنان عادات عتيقه مدنيت‌سزجاهل قروی وبدوی واقـوام وحشيه بيننده هميشه اولنديغی‌كبی ، مدنيت دائره سنده اولنان ، اقوام مدنيه بيننده ده اولنمقده در . هربرقوم وقبائل ، اوائل حالده طوروحشيت وجهالتده - وجوسيتده اولـديقندن ، اسكيدن قالان بعض عادات عرفيه ودستور جاهلانه‌ار ، تمدن ايتديكارندن صونكره‌ده هم‌دستورالعمل اولنمقده در . حتی زمانمزده ، غايت‌درجه‌ده مدنيتلی قوملرده ناموسه مخالف يارامزاشلرك چوقدر . حقيقت مدنيته ايرشمك بيكده ينكل شيلردن ايمسدر زيراحقيقت مدنيت‌ايسه ، حقيقة انسانيتی‌نه‌درمنافی‌اولوب‌مانع اولور ، آنی‌ترك‌ايدوب خلاص اولنماق ايله ، اولنورهرهانكی عادت وعمل وهربردستور وقانـون وهربرعرف وقاعـده وهربرفهـم وفكر ، واقـع وحقيقته موافق ومطابـق اولنمازايسـه ، صاحبنـی آب‌رويدن دوشروب ، ترقيات وفضائل‌بشريه‌دن - افاته‌ايدوب ، انسانيت دائره سندن ومدنيت ميداننـدن كيروطرفه دوندرمكده در .

وهربرعادت وعمل وهردستوروقانـون وهربرعرف وقاعده ،وهربرفكروعلم واقع‌وحقيقته

موافق ومطـابق اولنسه ، صاحبنه رواج ويروب ، فضائل وترقيات بشريـه‌يى افـاده ايدوب ، انسانيت دائره سنه شوق ايدوب مدنيت حقيقيه ميداننه ادخال ايتمكده در . بواصل ايسه حكمت وناموس قواعدعاليه‌سيله استخراج اولنوب موازنة اولنور خصوصاتدن ، هر بر خصوصنك ، حقيت وبطلانى واقع غه مطابقت وعدم مطابقتى وانسانيت ايچون افاده وعدم افاده‌سى لزوم وعدم لزوميتى نواميس عموميه وفنون حكميه وتنقيـدات وتنقيسات مدنية قاعـده لريله استخراج ايديلـوب موازنة ايدلمكده در فنـون حكميه‌دن : صحت فنلرى ، بشرك مطاعم ، ملابس ، مساكن ، حركات بدنيه واحوال واطوار بدنيه‌يه ، دائر اولنان احوالات عموميه‌نك فضله وردى اولاننى طـرح ايتـدروب ، بشرك صحتى ايچون افاده وحقيقى اولنـاننى انتخاب ايتدرب اغـذا ايتدرمكده در . قانـون ادب ، بشرك اطـوار خلقيه‌يه دائر احوال واطوار مختلفـه‌نك فضله وذميمه اولاننى طرح ايتدروب ، انسانيت ايچون لزوملى وافاده لى وحقيقى اولان فضائل حميده بى اغذا ايتـدرمكده در . اوشبوايكى نوع قانون ، ابناى بشره هر بر معاش واخلاقك مسعود وحقيقى اولاننى وانسانيت ايچون افاده لى اولاننى اخذ ايتدروب بوخصوصلـرده اولان خبرسز قانـونلرى وعادتلـرى وافاده سز اولان دستورلردن قورتاروب ، ابناى بشريه‌كه رواج بخش ايتمكـده در . قانون عدالت ونظام ايسه ابناى بشريـه‌يى ، جمله معامله ومعاوضـه خصوصنـده عـدالت وحقانيت افاده ايدوب جاهلانه معاملات وجاهلانه حركات وبوخصوصده اولنان عادات رديه‌دن نجـات ويروب سعـادة ورواج بخش ايتمكـده در . قانـون مشارع وناموس الهى ايسه ابناى بشريـه‌نك كافهٔ حركات ومعاملات وكافهٔ مصالح معاش ومعاد وكافهٔ احوالات واطـوارات بـابنـده مسعـود وحقيقـى اولان طـريـق ويـوله سـوق ايـدوب ابناى بشريه‌يى دنياوى واخـروى ، دولـت وسعادته سـوق ايتمكـده‌در . تنقيدات وتدقيقات فنيه وكشفيات حكميه ايسه ، هر بر تورلى عادات وعرفلر وهر بر تورلى اصول علميه وقواعد مختلفه‌نك ، طرق ـ سنك اسرارينى آچوب ، هر بر تـورلى شبنـك

حقیقتنی آچمقده‌در . فنون حکمیه‌نك اصول عتیقه سنی وقواعد جدیده سنی ، بری بریله مقابله وموازنة ایتدروب ، واقعغه مطابق اولوب منافع انسانیه ایچون افاده‌لی اولاننی انتخاب ایتدروب اخذ ایتدرمکده‌در . تنقیدات فنیه وکشفیات جدیده ایله هربر عادت وهربر فکر وعلم وهربر اصل واساس‌نك ، حقیقت احوالی بولنوب عیانه چقمقده‌در ، افکار عتیقه ایله افکار جدیده موازنة اولنوب مراتب افکار متقدمین ایله متأخرین تمیز ایدلمکده‌در تدقیقات فنیه وکشفیات جدیده سایه سنده ، ابنای بشریه ایچون نه‌در افاده‌لی ومسعود اولاننی اخذ ایدلوب ، ونه فضله ویارامز اولنان شیلر ترك ایدلمکده‌در . ابنای بشر بیننده جاری اولنان عادات مختلفه نك لزوملی ولزومسزی جمله‌سی تیمز اولنوب فرق ایدلمکده‌در .

عادات حقیقیه — ابنای بشریه ایچون ضرورولزوملی ، دنیاسی واخر تیچون خیرلو وافاده‌لو ، ترقیات وحقیقة انسانیت ایچون افاده‌لی اولنان ، اطوار معتاده وحرکات متتالیه‌دن عبارتدر . وهربر فعلکه ابنای بشریه‌گه آب روی ورواج بخش ایدوب سعادة طرفنه سوق ایتدیسه‌لزومنچه تکرار ایدیلوب عادت ایدلمیه قولایلی‌در . وهربر فعل وعمل بشری مرتبه‌دن اسقاط ایدوب ، شقاوت ساحلنی کوسترسه‌ردی وقبیح اولنان برشی اولوب تباعد ایتمکی لازم اولنان برشی‌در . عادت کرك طبیعی — وکرك غیر طبیعی اولسون ، انسانیت ایچون لزومسز ویارامز . وترقیات انسانیه ایچون افاده‌سز — وانسانیته منافی اولوب منافع وفضائل انسانیه نی مانع اولوردای اولسهٔ ، ردی اولنوب مهجور ومتروك اولمشدر . وبوایله اولماز ایسه لزوملی اولنوب حقیقی اولنمقده‌در . عادات طبیعیه‌دن اکل ، شرب ، لباس ، تمکن ، تکلم ، مشی ، سکون ، قیام ، جلوس ، نوم ، وقاع ، تبول ، تغوط ، ملاعبه ، معاشرة ، وسائر امثالی ضرورات طبیعیه‌در اوشبوعادات طبیعیه‌نك جمله‌سی ، سابقده مذکور نوامیس حکمیه ایله قید ایدیلوب دائرهٔ انتظامه دخول ایتسه حقیقی اولنمقده‌در بشرك اکل شرب ملبس ، مسکن ، تکلم

مشی

مشی ، سکون قیام ، جلوس نوم یقظه وقاع وسائر امثالی عادات طبیعیه‌نک ، قواعد صحیه وقواعد ادبیه وقواعد شرعیه ونوامیس حکمیه اقتضاء ایتدیکی دستورایله ، اولنورایسه لزوملی اولنوب حقیقی اولنور • وبوقبیلدن شخص بشره عارض اولمش هر براحوال واطوار وهرحرکات وسکنات کرك معتاد وکرك غیر معتاد اولسون ، احوالات مختلفه قواعد فنیه ونوامیس حکمیه ایله موازنة ایدیلوب نظام وقاعده تحتنه درج ایدلسه ، حقیقی اولور • ابنای بشرك نفسندن بروزایدن ، احوالات مختلفه واطوار متتالیه‌نك جمله‌سی ، سابقده مذکور اولنان قاعده‌لر ایله قید ایدلسه ، معتاد وغیر معتاد اولسون لزوملی اولنوب احوالات حقیقیه‌دن — اولنمشدر . وبوقبیلدن شخص بشرك هر بر کسب کار ایله اعتیادی ، وجمله افکار وتحصیلی — نوامیس حکمیه دستوریله موازنة ایدیلوب قاعده ونظاملر ایله قید وثبت ایدیسله ، لزوم وحقیقی صورتیله بروزایدوب ، مکمل وجهیله ظهوره کلور • وبوندن بشره لازم عادات حقیقیه ظهورایدر •

هرشیئنك کمالی — هرشیئنك تمامی وکمالی : ذات ونوعیسنه مخصوص ولازم اولان معانی وفضائلی مکمل وجهیله ابراز ایتمسندن عبارتدر • مثلا شمسنك کمالی لزوم ومکمل وجهیله عالمه ضیاء ویروب ، لزومنجه حرارت بخش ایتمکیله‌در • جرم قمرك کمالی تمام تولوب عالمی تنویر ایتمکندن عبارتدر وهر بر جسمك ، تمام وکمالی ذاتنده مودع اولمش معانی وفضائل ذاتیه‌سنی لزوم ومکمل صورتیله — افق شهودیه‌که اظهار ایتمسیله اولنور . نبات جنسندن شجر خرمانك ، کمالی ذاتینه مخصوص اولان صورتیله لازم اغصان واوراق وجمله ثمار ومیوه‌لرینی لزوم ومکمل وجهیله تمام ایتوب ویرمسندن عبارتدر • وهرنوع نباتك تمام وکمالی بوقاعده ایله اولنمقده‌در • وهرنوع حیوانك کمال وتمامی هم بودستور ایله اولنور مثلا : خیل وآت حیوانینك کمالی ذاتنه لازم ومخصوص اولان فوائد ومنافعنی ایفا ایتمسندن عبارتدر . وهر بر حیوانده بوقاعده جاریدر • نوع بشرك کمالی وتمامی : نوعسنه مخصوص اولان وظائف وفضائل ذاتیه‌سنی حقیقی ومکمل صورتیله ظهوره کلتورمسندن عبارتدر هر شخص بشر ،

نوعسنه لازم اولنان وظائف وفضائل ذاتیه‌سنی تمام وجهیله وحقیقی صورتیله ایفا ایتسه ، کامل اولمش اولور . ونه‌درجه مکمل وحقیقی صورتیله ابراز ایتسه ، شودرجه کامل اوله بلور ونه قدر ناموس حکمت قاعده سنجه ابراز ایتسه ، شوقدر نظاملی اولوب ، حقیقت انسانیته‌مظهر اولسه‌بلور .

هرشینك گوزلی وحقیقی‌سی — عالمده هرشینك گوزلی وحقیقی‌سی ، اولنوب ، ردی ودنیسی هم اولنمقده‌در . وهر برشینك خالص وصافی اولندیغی کبی ، خسیس وفضله سی‌هم اولنمقده‌در مثلا : توپراق فقط کندیسی — صرف — محض اولسه حقیقی توپراق اولمش اولور . اکرده باشقه اجزای عنصریه‌اختلاط ایتسه‌حقیقی اولمایوب مغشوش اولمش اولور وبوقبیلدن صوفقط کندیسی اولوب ، سائر جواهر وعناصردن تازه اولسه صافی‌صو اولوب حقیقی‌صو اوله بلور . وباشقه اجزای ارضیهٔ عنصریه‌سی اولنورسه ، خالص وحقیقی صومرتبه سنده اولنماز . وبوقبیلدن مثلا : سوت لبن ، باشقه‌شی قاتشماز ایسه‌حقیقی وخالص سوت اوله‌بلور . اکر اجزای سائره‌سی اولنورسه ، سوت مرتبه سندن دوشوب حقیقتدن چقمش اولور . وبومثالده آلتون اوزرینه برشی خلط ایدیلسه ، حقیقتدن چقوب‌مرتبه‌دن دوشمکده‌در . اکر صرف وفقط کندیسی اولنورسه مرتبه‌سنده اولوب ، وظیفه‌سنی اجراء ایلی بلور . وبوقاعده کموشده هم جاریدر . وهرتورلی حبوبات وثمار ومیوه‌لرهم ، فقط کندیلری اولنوب باشقه جنس جسملردن صاف‌وخالص اولنسه‌لرکندی شأنلرنده اولنوب ، منافع مطلوبه‌سنده اولنه‌بلور . وهر تورلی شیلرهم صورت مطلوبه — سبله‌فضله‌وکدرلردن‌تازه‌بولسه‌لر . گوزل‌وحقیقی اولوب ،منافع مطلوبه‌سنی نائل اوله بلمکده‌در حیواناتدن هم برنوع حیوان‌نك منافع مطلوبه‌سی مطلوب ومکمل وجهیله ، ظهوره کلسه ، حقیقی اولمش اولور . وهر نوع حیوانك نوعسنه مخصوص منافع مطلوبه‌سی ، فضله وکدردن تازه وخالی اوله‌رق‌تمام‌وجهیله ظهور ایتسه حقیقی وگوزل اولمش اولور . بوقاعده انسانده هم جاریدر . اشخاص

بشردن

بشردن هر شخص فضائل ووظائف ذاتیه‌سیله ٠ احوالات ردیه وعادات غیرلازمه ومضره‌دن خالص وتازه اولوب ، ظهور ایتسه حقیقی انسان اوله‌بلور .

حقیقت انسانیت — نوع بشرك ذات وحقیقتنه لازم اولنان ، جمله وظائف وجمله فضائل وجمله احوال واطوار ، لزوم وحقیقت صورتیله ظهور ایدوب ، جمله یارامازوانسانیته منافی اولوردای افعال واعمال مختلفه وعادات واطوار مختلفه‌نك ظهور اولماسندن عبارتدر . وظائف وفضائل انسانیه ، دائرهٔ انسانیه‌ده ، نه‌درجه‌ده لزوم وحقیقی صورتیله ظهور ایدوب ، نه درجه نظام وانتظام ایله بروز ایتسه ، شودرجه‌ده انسانیت کماله ایرشوب ، شجرهٔ انسان غایهٔ خلقیه‌سنه ایرشمش اولور . نوامیس حکمیه وقوانین عمومیه ایله ، نه‌قدر تربیه وتقیید ایدیلوب ، حقیقت اقتضاء ایدیکی دستور ایله ، تأیید ایدیلسه نوع بشردن مقصود اولان معانی وفضائل صوریه ومعنویه ظهور ایدوب حقك حکمتی تمامه ایرشوب ، مخلوقندن مقصود اولان اسرار الهیه وغایات خلقیه‌سی تمام ایتمش اولور . ونه‌در نوع بشره لازم اولنان احوال واعمال کرك مادی وصوری وکرك معنوی وقدسی اولسون جمله‌سی مکمل وجهیله ولزوم دستوریله ، قوانین حکمیه ونوامیس الهیه قاعده‌لریله موازنة ایدیلوب ، ساحهٔ ظهوره کلسه حقیقت انسانیت میدانه چقوب ، حکمت ربانیه تمامه ایرشمکده‌در . ونه در نوع بشر ایچون یارامز ومنافی اولان ، احوال واطواراولنوب وجمله یارامازافعال واعمالدن تطهیر ایدلوب ، جمله عادات ردیه ودستور مهلکه‌دن ، تخلیص وتنقیه ایدیلدیکی بعدنده ، وظائف وفضائل ذاتیه‌سی هم مذکور وجهیله افق شهودیه کـه بروز ایدرسه ، شول قدر شعشعه‌لی اولوب اوج کماله ایرشوب حقه وصول ایدر نوع بشرك ذاتنه مخصوص ، جمله فضائل واخلاق تمام صورتیله ، افق شهودیه که بروز ایدوب شجرهٔ انسانیه‌دن مطلوب اولان ثمار ومیوه‌لر مکمل صورتیله ، ساحهٔ ظهوره کلدیسه کمال وحقیقة — انسانیته یتشمش اولور . نوع بشره لازم اولنان اخلاق عمومی وخصائل کلی هر شخص بشرده کمالیله حکمت ربانیه اقتضاء ایتدیکی قوانین دستورنجه ظهور ایتسه ، اول شخص بشر حقیقت انسانیتی حائز اولمش

اولور . ابنای بشر وظائف شخصیه سندن : اولنان محافظهٔ صحت ومحافظهٔ شرف ذاتی وتکمیل نفس وظیفه‌لرنی وکرك ابنای جنسنه مخالطه‌سندن نشئت ایدن جمعیت بشریه‌سنه لازم اولنان ، الفت ، محبت ، صداقت ، عدالت ، حقانیت ، شفقت ، مرحمت حیثیت ، ناموس ، وجدان ، اخوة ، حریت ، مساوت ، امثالی وظیفه‌لری — وکرك ابنای جنسندن باشقه اولان مخلوقلره انتسابندن نشئت ایدن : اذ عمومی وجمله‌یه مرحمت . ورفق وجمله حیواناته بقدر امکان رفق وملایمت وحرمت امثالی [وظ]یفه‌لری — وکرك حق تعالی‌یه مخلوقیتندن نشئت ایدن : آثار مخلوقیت واحوال عبودیت امثالی وظائف مقدسه‌سنی ، ناموس الهی وقانون حقیقی اقتضاء ایتدیکی دستوریله ، جمله‌سنی لزوم ومکمل صورتیله ظهوره کلتورسه ، اوج کماله ایرشوب حقیقتی حائز اولمش اولور . کرچه این عالم پرست از مردمان * نادرست انسان کامل در جهان * هر شخص بشر ، وظائف نفسیه سندن اولنان : حفظ صحت ، حفظ شرف ذاتی ، تکمیل نفس ، وظیفه‌لرنی علی وجه اتم ایفا ایدوب ، ابنای جنسیه‌سندن نشئت ایدن فضائل واخلاق عمومی‌یی هم حقیقت صورتیله یدرب ، مخلوقات سائره‌لك ده انتظام عمومی سیچون اخلاق لازمه‌دن : حرمت ، رفق ، ملایمت ، اصلاح ، اکمال ، امثالی خصائل حمیده‌یی اجراسی بعدنده — مخلوقیتندن نشئت ایدن مقامات عبودیت واحوالات واعمال مقدسه سنی هم لزوم وجهیله وحقیقت اقتضاسیله ادا ایدوب ایفا ایتسه ، بوندن آلدین حالده اولنان ، اشخاص بشردن مرکب — اولان جمعیت ملیه ودولیه‌لرده هم ، اخلاق وحقوق مذکوره دستور نچه ظهور ایتمه‌سی واجب اولنمشدر . بوندن این دولت وملتلر بیننده ، حقوق دول وملل فنلری ظهور ایتمشدر . قانقی ملتك اقوام شخصیه — سی وظائف وفضائل شخصیه‌سنی ، بروفق ناموس عمومی وحکمت عمومی قاعده سنچه ادا ایدوب ، اخلاق عمومیهٔ حقیقیه ایله متخلق اولسه‌لر ، بوندن الدین اشخاص — دن مرکب اولنان ملت ودولتك قانون نظام وصلح عمومی دستور نچه ظهور ایتمسی لزوملی اولمشدر . وهانکی ملتك ابنای مختلفه‌سی فضائل ووظائف بشریه واخلاق عمومیه

یی

پی ، ناموس حقیقی و حکمت قاعده سنجه ابراز ایتسه‌لر ، رواج و شعشعه‌لی اولنوب سعادتیله دوام ایده‌یورلار . حقیقت دستورنجه ابنای بشر اوزرینه خیرات و حسنات افاضه ایدرلر . ملل انسانیه بیننده رواجلی اولوب ، کار و حرکتلری نفوذلی اولور . زیرا که وظائف و فضائل بشریه‌یی حقیقت وجهله ابراز ایتدکندن حقیقت انسانیه مظهر اولوب سائرلره فائق اولمش اولورلر .